

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวเมืองรอง กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

Behavior of Thai tourists that travels to Less visited area, case study of Ubon Ratchathani

จิตติวรา โปธิ์เงิน

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวเมืองรอง กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเมืองรอง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการทดสอบสมมติฐานใช้การแจกแจงแบบ Chi-Square

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่อายุ 31-45 ปี สถานภาพโสด มีระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน มีรายได้ 20,001-30,000 บาท มีถิ่นอาศัยปัจจุบันอยู่ภาคกลาง พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเมืองรอง จังหวัดอุบลราชธานี นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถาม มีช่วงเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวส่วนใหญ่เมื่อมีเวลาว่าง พาหนะที่ใช้เดินทางท่องเที่ยว ใช้รถยนต์ส่วนตัว ระยะเวลาการท่องเที่ยวการวางแผนเดินทางท่องเที่ยว 1-7 วัน เหตุผลหลักการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนแลท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ 3-4 วัน ประเภทแหล่งท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยว โบราณสถาน/วัด เช่น วัดพระธาตุหนองบัว ลักษณะการเดินทางเป็นครอบครัว ประเภทที่พักที่เลือกใช้บริการโรงแรม ค่าใช้จ่าย 5,001-20,000 บาท ความถี่ในการเดินทาง 1 ครั้ง/ปี

ผลสรุป นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทยเรื่องค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยว/ครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : พฤติกรรม เมืองรอง นักท่องเที่ยว

ABSTRACT

The purpose this had the objective to study behavior of Thai tourists that travels to Less visited area, case study of Ubon Ratchathani. The sample group used in this research were 400 Thai tourists that traveled to Less visited area, Ubon Ratchathani. The tools used in the research was questionnaire. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, and The statistical hypothesis Chi-Square distribution.

From the study, it was found that tourists that answered the questionnaire were mostly female with the age between 31-45 years, single, bachelor degree, private company employees, income of 20,001-30,000 baht, living in the central region. Regarding the behavior and motivation of Thai tourists that travels to Less visited

area, Ubon Ratchathani for Thai tourists answering the questionnaire had tour plan of 1-7 days. The reason for touring was to relax and to tour. As for the time in the touring, they would tour when they had free time. As for vehicles used for touring, they would use personal cars. Most of the touring was mostly around 3-4 days. As for the type of tourist attractions, they would go to ancient places/temples such as Wat Phra That Nong Bua. They would travel with family. As for type of accommodation that they used, they would use hotels with the expense of 5,001-20,000 baht. The travel frequency was once a year.

In conclusion, Thai tourists with Thai tourist demographic were related to behavior of Thai tourists on travel expenses/time with statistical significance at the level of 0.05

Keyword: Behavior, Less visited area, Tourist

บทนำ

ปัจจุบันการจัดการปัญหาเรื่องการท่องเที่ยวของชาวไทยที่ท่องเที่ยวในประเทศน้อยลงเพราะหันไปเที่ยวต่างประเทศมากขึ้นอาจจะเกิดจากหลายๆปัจจัยทำให้คนตัดสินใจเลือกเดินทางต่างประเทศและทำให้หลายหน่วยงานเห็นถึงความสำคัญของการเที่ยวในเมืองไทยมากขึ้น โดยไม่ได้เน้นไปที่หัวเมืองแต่เน้นส่งเสริมการท่องเที่ยวในเมืองรอง นโยบายนี้จะทำให้คนไทยเองหันมาท่องเที่ยวในเมืองไทยที่เป็นเมืองรองไม่ใช่แค่หัวเมืองใหญ่ๆ และเป็นการส่งเสริมศักยภาพชุมชนที่อยู่ในจังหวัดเมืองรองให้มีการจัดการและเตรียมความพร้อมในชุมชนของตนเอง ให้ดึงความเป็นวัฒนธรรมแต่ละท้องถิ่น การสร้างและพัฒนาคน เสริมความเข้มแข็งของคนในชุมชน เพื่อจะได้ดึงดูดคนไทยหันมาเที่ยวกันเองมากขึ้น โดยประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง

จังหวัดเมืองรองปัจจุบันมีทั้งหมด 55 ประเทศ โดยแบ่งออกเป็นภาคเหนือ จำนวน 15 จังหวัด ภาคกลาง จำนวน 7 จังหวัด ภาคตะวันออก 5 จังหวัด ภาคใต้ จำนวน 9 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 18 จังหวัด ซึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้นค่อนข้างเป็นพื้นที่ราบสูงและด้วยสภาพอากาศที่ค่อนข้างร้อนส่วนใหญ่เป็นภูเขาเป็นลานหินเยอะ สิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวชาวไทยที่จะเที่ยวในเมืองทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็จะลดลงหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เป็นเมืองรอง คือ จังหวัดอุบลราชธานี ทำให้มองถึงศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดว่ามีการจัดการด้านการท่องเที่ยวที่ดีหรือไม่ และลงถึงระดับชุมชนในอำเภอที่มีแหล่งท่องเที่ยวได้มากน้อยเพียงใด พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยก็สำคัญเพราะเป็นสิ่งที่ทำให้ทางผู้เกี่ยวข้องจะเข้าใจและสามารถวางแผนนโยบายในการบริหารจัดการภายในจังหวัดได้

จังหวัดอุบลราชธานี เป็นจังหวัดหนึ่งที่ขนมธรรมเนียมประเพณีที่มีประจำทุกปี อาจจะสามารถสร้างความสนใจให้นักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งที่จะทำให้อัตราดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวไทยได้บางส่วน และปัจจุบันภาครัฐยังคงให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเมืองรอง เพราะจากเดิมมีแค่ 12 จังหวัดนำร่อง แต่ปัจจุบันมี 55 จังหวัดที่กล่าวเบื้องต้น การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวยังคงสำคัญ เพื่อจะได้มีบทบาทที่ช่วยให้การเที่ยวเมืองรองขับเคลื่อนไปข้างหน้าทั้งเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในไทย หรือในระดับชุมชนเองก็สามารถนำข้อมูลไป

วางแผนกำหนดกลยุทธ์นโยบาย การประชาสัมพันธ์ที่ตรงกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเมืองรอง จังหวัดอุบลราชธานี และอนาคตอาจจะเป็นหัวเมืองใหญ่ที่ต้อนรับทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ

ด้วยเหตุผลข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวเมืองรอง กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวเมืองรอง กรณีศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวเมืองรอง กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี
3. เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาชุมชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเมืองรอง จังหวัดอุบลราชธานี

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรต้น คือลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวเมืองรอง กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และถิ่นอาศัย

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวเมืองรอง กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

สมมติฐาน

ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวเมืองรอง จังหวัดอุบลราชธานี

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง “พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวเมืองรอง กรณีศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี” ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาพฤติกรรมของ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวเมืองรอง ดังนี้

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

พฤติกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง การกระทำทุกอย่างของนักท่องเที่ยวทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว และบุคคลอื่นสังเกตได้ถึงการกระทำที่เกิดขึ้น โดยเพื่อตอบสนองความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ที่จะทำให้นักท่องเที่ยวแสดง พฤติกรรมจากภายในเพื่อสนองความต้องการ (ชวัลนุช อุทยาน, 2557)

องค์ประกอบของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวนั้นมี 7 ประการ ดังนี้

1. เป้าหมาย คือ วัตถุประสงค์และพฤติกรรมนักท่องเที่ยว จะต้องมียุทธศาสตร์ในการกระทำ
2. ความพร้อม คือ ความมีวุฒิภาวะและมีความสามารถในการทำกิจกรรม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการ
3. สถานการณ์ คือ เหตุการณ์หรือโอกาสที่เอื้ออำนวยให้ทำกิจกรรม เพื่อตอบสนองความต้องการ เช่น การท่องเที่ยวตามหมู่เกาะต่างๆ
4. การแปลความหมาย คือ เป็นการพิจารณาผู้ทาง หรือสถานการณ์เพื่อเลือกหาวิธีที่คิดว่าจะสนองความต้องการเป็นที่พอใจมากที่สุด
5. การตอบสนอง คือ การตัดสินใจทำกิจกรรมตามที่ตนได้ตัดสินใจเลือก และตอบสนองความต้องการ เช่น การท่องเที่ยวที่จะต้องตัดสินใจล่วงหน้า วางแผนกิจกรรมที่จะเลือกทำเพื่อตอบสนองความต้องการ
6. ผลลัพธ์ที่ตามมา คือ ผลกระทำหนึ่งๆ อาจได้ผลตามที่คาดหมายไว้หรือตรงกันข้ามกับความคาดหวังที่ตั้งไว้
7. ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง คือ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นการกระทำลงไปและไม่บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ จึงต้องนำมาไตร่ตรองเลือกหาวิธีใหม่ เพื่อสนองความต้องการหรืออาจจะเลิกเล่นความต้องการเพราะเห็นว่าเป็นสิ่งที่เกินความสามารถ

รวีวรรณ โปษะรุ่งโรจน์ (2558:2) กล่าวถึงพฤติกรรมกรรมนักท่องเที่ยว หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดและการแสดงออกในด้านต่างๆของนักท่องเที่ยว ทั้งก่อนเดินทาง หลังเดินทาง โดยมีอิทธิพลความรู้สึกนึกคิดและการแสดงออกนั้น ซึ่งสอดคล้องกับทาง (ชวลินุช อุทยาน 2557) ได้กล่าวไว้ข้างต้น

รูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ตามลักษณะของพฤติกรรมการเดินทาง ได้แก่ กลุ่มนักท่องเที่ยว และกลุ่มนักเดินทาง ซึ่งรูปแบบของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทย ดังนี้ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2555)

1. นักท่องเที่ยวแบบวันเสาร์หรือวันอาทิตย์ เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในวันหยุดสุดสัปดาห์ เพราะเป็นวันหยุดพักผ่อนสามารถเดินทางไปเที่ยวสถานที่ต่างๆ อาจจะเที่ยวแบบไปเช้าเย็นกลับ หรือแบบ 2 วัน 1 คืน
2. นักท่องเที่ยวแบบเทศกาล เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปตามเทศกาลต่างๆ
3. นักท่องเที่ยวแบบฤดูกาล เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปตามฤดูกาลต่างๆ ของประเทศไทย

Swarbrooke 1999 (อ้างถึงใน เลิศพร ภาระกุล) นักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวมีแรงจูงใจสำคัญๆ ที่ทำให้คนเดินทางออกแบ่งเป็น 6 ชนิด ดังนี้ 1.แรงจูงใจทางด้านสรีระหรือทางกายภาพ (Physical) ได้แก่ ความต้องการพักผ่อนหย่อนใจจากความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงาน ความต้องการจะได้พักผ่อนเพราะต้องการหนีจากสภาพแวดล้อมที่จำเจ 2.แรงจูงใจทางด้านวัฒนธรรม (Cultural) ความสนใจที่จะได้สัมผัสวัฒนธรรมที่แปลกใหม่ ทำให้เกิดการท่องเที่ยวเพื่อชมบ้านเมือง ได้เห็นสถาปัตยกรรมที่แปลกๆ ได้เห็นวิถีชีวิตที่แปลกใหม่ 3. การท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองอารมณ์ความรู้สึกบางอย่าง (Emotion) นักท่องเที่ยวบางคนต้องการเห็นสิ่งที่เป็อดีต สิ่งที่ไม่ได้พบในโลกปัจจุบัน บางคนชอบกลับไปใช้ชีวิตแบบดั้งเดิมที่ต่างจากโลกปัจจุบัน นักท่องเที่ยวนี้เรียกได้ว่า นักท่องเที่ยววิลหาอดีต 4. การท่องเที่ยวเพื่อให้ได้มาซึ่งสถานภาพ (Status) แรงจูงใจทางด้านนี้คือ แรงจูงใจที่อยากได้ชื่อว่าเป็นนักท่องเที่ยวแล้วมีหน้ามีตา มีคนพูดถึงหรือชื่อชมเมื่อได้ทำสำเร็จ 5. แรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง (personal development) บางคนเดินทางเพื่อหาความรู้และทักษะใหม่ๆ

6. แรงจูงใจส่วนบุคคล (Personal) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากเหตุผลส่วนตัวของแต่ละบุคคล องค์ประกอบด้านคุณสมบัตินี้

(เลิศพร ภาวะสกุล, 2555) กล่าวว่า องค์ประกอบส่งผลต่อการตัดสินใจโดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน

1. องค์ประกอบด้านคุณสมบัติต่างๆ ของนักท่องเที่ยว ได้แก่ คุณลักษณะด้านสังคม เศรษฐกิจ และด้านพฤติกรรม
2. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับการเดินทาง ได้แก่ ความรู้ที่มีเกี่ยวกับโอกาสต่างๆ ที่บุคคลสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ เช่น ความรู้เกี่ยวกับภูมิศาสตร์และการเข้าถึงประเทศต่างๆ สิ่งอำนวยความสะดวก ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว
3. องค์ประกอบด้านลักษณะของการเดินทาง ได้แก่ ระยะทางในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยว เวลาที่มีในการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยว จำนวนสมาชิกกลุ่ม และแหล่งความสนใจในแหล่งท่องเที่ยว
4. องค์ประกอบด้านทรัพยากรและคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว ปริมาณและคุณภาพของการบริการ สภาพของสิ่งแวดล้อม คุณลักษณะของประชากรในพื้นที่ และลักษณะทางการเมืองในประเทศที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดอุบลราชธานี

คำขวัญประจำจังหวัด

เมืองดอกบัวงาม แม่น้ำสองสี มีปลาแซบหลาย หาดทรายแก่งหิน ถิ่นไทยนักปราชญ์ทวยราษฎร์ใฝ่ธรรม
งามล้ำเทียนพรรษา ผาแต้มก่อนประวัติศาสตร์ ฉลาดภูมิปัญญาท้องถิ่น ดินแดนอนุสาวรีย์คนดีศรีอุบล

จังหวัดอุบลราชธานี ขึ้นชื่อในเรื่อง “ราชธานีแห่งอีสาน ดินแดนรับตะวันใหม่ก่อนใครในสยาม” เพราะเนื่องจากบริเวณผาชะนะใด ในเขตอุทยานแห่งชาติผาแต้ม อำเภอโขงเจียม จะเป็นจุดที่เห็นดวงอาทิตย์ขึ้นก่อนบริเวณอื่นในประเทศไทยโดยจะเห็นดวงอาทิตย์ก่อนกรุงเทพมหานคร ประมาณ 19 นาที

จังหวัดอุบลราชธานี มีพื้นที่ทั้งหมด 16,112 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 10 ล้านไร่ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 630 กิโลเมตร รายได้เฉลี่ยต่อหัว ต่อคน 56,032 บาท แบ่งการปกครองออกเป็น 25 อำเภอ 216 ตำบล 2,699 หมู่บ้าน มีเทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 4 แห่ง และเทศบาลตำบล 54 แห่ง อาณาเขตติดต่อกับ ทางทิศเหนือจะติดต่อกับ จังหวัดอำนาจเจริญ, ทางทิศใต้จะติดต่อกับ ประเทศกัมพูชา, ทางทิศตะวันออกจะติดต่อกับ ประเทศลาว, ทางทิศตะวันตกจะติดต่อกับ จังหวัดยโสธรและจังหวัดศรีสะเกษ

เทศกาลและงานประเพณี

งานประเพณีแห่เทียนพรรษา (The Candle Festival) งานจะจัดขึ้นในช่วง เดือนกรกฎาคม “งานประเพณีแห่เทียนพรรษา” เป็นประเพณีทางพุทธศาสนาที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของจังหวัดอุบลราชธานี โดยได้กำหนดจัดงานขึ้นในวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษาของทุกปี

งานประเพณีไหลเรือไฟ (Illuminated Boat Procession) งานจะจัดขึ้นในช่วงเดือนตุลาคม สถานที่ที่จะจัดขึ้นสะพานรัตนโกสินทร์ 200 ปี ในช่วงวันออกพรรษา (ประมาณเดือนตุลาคม)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รัตนาวดี ศิริวรรณ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมและแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดสิงห์บุรี การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักท่องเที่ยวในจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 184,089 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ทาโร่ ยามาเน่ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบเปรียบเทียบเป็นรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ่ ผลการศึกษาพบว่า (1) พฤติกรรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวด้วยรถยนต์ส่วนตัว พร้อมครอบครัว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อกราบไหว้สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์เคยมาท่องเที่ยว ประมาณ 2-3 ครั้ง และเห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของวัด มีการแนะนำชักจูงให้เพื่อน และคนรู้จักมาท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มาเที่ยววันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ลักษณะมาเช้า กลับเย็น หรือท่องเที่ยว 1 วัน สำหรับนักท่องเที่ยวที่ค้างคืนมักพักตามสถานที่ทางวัดจัดให้ ส่วนใหญ่ไม่ได้เช่าบูชารัตนวงศ (2) แรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แรงจูงใจด้านสถานที่ท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านจิตวิทยาความเชื่อศานาด้านสถานภาพและเกียรติยศชื่อเสียง และสุดท้าย ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ตามลำดับ

วิธีการดำเนินการวิจัย

จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวเมืองรอง จังหวัดอุบลราชธานี เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่แน่นอน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามทั้งหมด 400 ชุด เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรของนักท่องเที่ยวชาวไทย จึงใช้สูตรของคอกแรน (Cochran, 1977 อ้างถึงในธีรวุฒิ เอกะกุล, 2550)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยทำการศึกษาเชิงปริมาณ เรื่องพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวเมืองรอง ภูมิภาคจังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้เครื่องมือการเก็บกลุ่มตัวอย่าง คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งเป็นส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ถิ่นอาศัย ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวเมืองรองจังหวัดอุบลราชธานี เป็นแบบสอบถามแบบตรวจรายการ โดยก่อนนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงกับเนื้อหา (content validity) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ และเลือกข้อที่ค่าความสอดคล้องมีมากกว่า 0.05 และแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน สุดท้ายแบบสอบถามมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (reliability) โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.802

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวเมืองรอง จังหวัด

อุปสรรคของ ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยคำนวณหาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ทดสอบสมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิเคราะห์ทางสถิติ CHI SQUARE ในการทดสอบ ความสัมพันธ์ลักษณะประชากรศาสตร์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยว เพื่อทดสอบสมมติฐานโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม

นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่อายุ 31-45 ปี สถานภาพโสด มีระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน มีรายได้ 20,001-30,000 บาท มีถิ่นอาศัยปัจจุบันอยู่ภาคกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ นุชประวีณ์ ลิขิตศรีชัย (2558) ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย : อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในอำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายโดยส่วนใหญ่อายุ 31-40 ปี มีสถานภาพโสด มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,000 – 30,001 บาท มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดลพบุรี

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเมืองรอง จังหวัดอุบลราชธานี

ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเมืองรอง จังหวัดอุบลราชธานี นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถาม มีการวางแผนเดินทางท่องเที่ยว 1-7 วัน เหตุผลหลักการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนและท่องเที่ยว ช่วงเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวส่วนใหญ่เมื่อมีเวลาว่าง พาหนะที่ใช้เดินทางท่องเที่ยว ใช้รถยนต์ส่วนตัว ระยะเวลาการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ 3-4 วัน ประเภทแหล่งท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยว โบราณสถาน/วัด เช่น วัดพระธาตุนอนงบัว ลักษณะการเดินทางเป็นครอบครัว ประเภทที่พักที่เลือกใช้บริการ โรงแรม ค่าใช้จ่าย 5,001-20,000 บาท ความถี่ในการเดินทาง 1 ครั้ง/ปี ซึ่งสอดคล้องกับ (รัตนาวดี ศิริวรรณ, 2559) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวด้วยรถยนต์ส่วนตัว พร้อมครอบครัว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อกราบไหว้สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์เคยมาท่องเที่ยว ประมาณ 2-3 ครั้ง และเห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของวัด มีการแนะนำชักจูงให้เพื่อน และคนรู้จักมาท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มาเที่ยววันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ลักษณะมาเช้า กลับเย็น หรือท่องเที่ยว 1 วัน สำหรับนักท่องเที่ยวที่ค้างคืนมักพักตามสถานที่ทางวัดจัดให้ ส่วนใหญ่ไม่ได้เช่าบูชาวัดถুমงคล

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวเมืองรอง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า

เพศ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของชาวไทย ระยะเวลาการท่องเที่ยวเมืองรอง, ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว, ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยว/ครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลสรุปการวิจัย ที่ได้ทราบถึงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างทำให้ทราบถึงแนวการพัฒนาแหล่งชุมชนในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวให้รู้จักการบริหารจัดการเพิ่มศักยภาพและการประชาสัมพันธ์ให้พื้นที่ตนเองเป็นที่สนใจกับนักท่องเที่ยว โดยผู้วิจัยขอเสนอแนะให้ผู้เกี่ยวข้องพัฒนาต่อไป ดังนี้

“โครงการพัฒนาแหล่งชุมชนให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม”

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อการพัฒนาศักยภาพ สร้างความรู้ ความเข้าใจ ชุมชนที่มีการนำวิถี และมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของตนเองมาพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว
2. เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของชุมชน การบริหารจัดการ การเพิ่มช่องทาง การสร้างรายได้ และขยายโอกาสในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแต่ละชุมชน
3. เพื่อการสนับสนุนประชาสัมพันธ์ และการสร้างมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน
4. เพื่อร่วมกันในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก ตามมิติวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น

ประโยชน์คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวแต่ละปีเพิ่มขึ้น 10%
2. รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น 20%

พื้นที่จัดทำโครงการ : พัฒนาและประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชนเขมราฐ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยเรื่อง พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวเมืองรอง จังหวัดอุบลราชธานี ในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณเพียงอย่างเดียว ดังนั้นในครั้งต่อไปอาจจะศึกษาเป็นเชิงคุณภาพ เพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ให้กับการวิจัย โดยการสื่อสารแบบปากต่อปากกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเมืองรอง ต่อไป

2. ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจจะใช้ตัวแปรเดิมซ้ำในครั้งต่อไป โดยให้เก็บกลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติที่สนใจเดินทางมาท่องเที่ยวเมืองรอง จังหวัดอุบลราชธานี อาจจะใช้การสื่อสาร ด้วยการเขียน หรือการสนทนา เป็นต้น เพื่อนำผลวิเคราะห์ว่านักท่องเที่ยวต่างชาติมีพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวในรูปแบบใดบ้าง

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์จาก ดร.ชิสากัญญา ปภากพันธ์เกียรติ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อย่างเอาใจใส่ ตั้งแต่เริ่มต้นทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้ศึกษาจึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ การดำเนินการวิจัยมีอาจสำเร็จลุล่วงไปได้หากปราศจากความร่วมมือจากคณาจารย์ที่ให้คำแนะนำ คำติชม รวมถึงสถานที่ในการดำเนินการจัดทำวิจัย จนโครงการนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมการ พัฒนาชุมชน. (2559). วัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ วิถีชุมชน วิถีลุ่มแม่น้ำ. โครงการยกระดับการ
ท่องเที่ยวเชิงประเพณีวัฒนธรรม
- ขวัญนุช อุทยาน. (2557). พฤติกรรมการท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2562.
สืบค้นจาก <https://touristbehaviour.wordpress.com/1/>
- ธีรวิภา เอกะกุล. (2550). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.
อุบลราชธานี: สถาบันบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- นุชประวีณ์ ลิขิตศรีณย์. (2558). แรงจูงใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย อำเภอโคกสำโรง จังหวัด
ลพบุรี. การประชุมวิชาการระดับชาติ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2555). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. นนทบุรี: หจก. เพรินซ์ข้าหลวง
พรีนติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ประวัติ เมืองอุบลราชธานี. สำนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี. สืบค้นเมื่อวันที่ 12
มิถุนายน 2562. สืบค้นจาก <http://ubonlocal.go.th/public/history/data/index/menu/22>
- เลิศพร ภาระสกุล (2555). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนาวดี ศิริวรรณ. (2559). พฤติกรรมและแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของนักท่องเที่ยวชาวไทยใน
จังหวัดสิงห์บุรี. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. บข.ม., มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- รวีวรรณ โปรรุ่งโรจน์ (2558). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- Amezing Thailand Go local . สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2562
สืบค้นจาก <http://golocal.tourismthailand.org/#whygolocal>